



NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k novele zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	67/2024
DATUM ZPRACOVÁNÍ	24. června 2024
KONTAKTNÍ OSOBA	Dagmar Endrlová
TELEFON	603 568 070
E-MAIL	dendrlova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K materiálu obecně a transpozici evropského práva

Nesouhlasíme s předloženým materiálem (novelou zákona) jako celkem a požadujeme jeho stažení. Samotná předkládací zpráva k materiálu uvádí, že „*transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí je v tuto chvíli úplná a řádná*“, **nevidíme tedy žádný důvod takto extenzivně zasahovat do znění platného zákona č. 167/2008 Sb. (dále také jen jako „ZEU“).**

Také nesouhlasíme s údajnou nejasnou působností ve vztahu ke složkovým právním předpisům upravujícím obdobnou materii, tedy ukládání nápravných opatření (vodní zákon, zákon o zemědělském půdním fondu, zákon o ochraně přírody a krajiny) atd. Proběhly např. úpravy zákona o vodách, kde bylo přijaté řešení zavádějící zvýšenou kontrolu na úseku ochrany vod (kontinuální sledování, posílení koordinace subjektů státní správy při šetření a likvidaci ekologických havárií atd.). Dále proběhla novelizace zákona o ochraně zemědělského půdního fondu a paralelně probíhá novelizace zákona o ochraně přírody a krajiny. Považujeme tedy regulaci v oblasti životního prostředí za již posílenou nebo posilovanou, přičemž všemi předpisy došlo rovněž k navýšení sankcí, tedy ke zpřísnění pokut. Jsme přesvědčeni, že již došlo k naplnění Programového prohlášení vlády, od kterého odvíjí předkladatel důvody pro změnu. Předkladatel v tomto případě bohužel přistupuje ke změně nevhodnou a extenzivní formou.

Dále nesouhlasíme s tímto návrhem, protože vytváří další nákladnou a administrativní zátěž pro provozovatele, navýšení počtu úředníků a komplikace provozování průmyslových zařízení bez reálného efektu ochrany životního prostředí.

Tato připomínka je zásadní.

2. K materiálu obecně a souvisejícímu nařízení vlády

V rámci materiálu není nikde zmíněno, zda je plánována i novelizace souvisejícího nařízení vlády č. 295/2011 Sb. o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění („**NV**“). Pokud je v plánu novelizace tohoto NV, požadujeme poskytnout teze této novelizace současně s návrhem novelizace zákona č. 167/2008 Sb.

Tento materiál mj. navrhuje značně rozšířit okruh subjektů, které budou muset zajistit finanční zajištění dle upraveného § 14 odst. 4 (vypuštění výjimky pro subjekty registrované v Programu EMAS nebo s certifikovaným systémem environmentálního řízení uznaným podle souboru norem ČSN EN ISO 14000), což rozporujeme (viz Konkrétní připomínka). Zásadně nesouhlasíme s předložením tohoto materiálu bez návrhu předpokládaných úprav souvisejícího NV, pokud je předkladatel plánuje.

Lze tedy oprávněně předpokládat, že předkladatel nepočítá s novelizací NV č. 295/2011 Sb.?

Tato připomínka je zásadní.

3. K materiálu obecně, redefinici ekologické újmy a potřebě posílení právní jistoty

Nesouhlasíme s navrhovanou redefinicí pojmu ekologická újma. Sám předkladatel uvádí, že současný právní stav představuje úplnou a řádnou transpozici příslušné směrnice EU (2004/35/ES). Skutečnost, že zákon není v praxi aplikován lze tak spíše přičítat neochotě či neschopnosti příslušných orgánů veřejné správy k tomu, aby obecně formulovanou právní normu příslušným způsobem ve své správní praxi vykládaly a aplikovaly. Tento stav lze překonat zkvalitněním výkonu veřejné správy (zejm. příslušný eurokomfortní výklad právního řádu – včetně složkových předpisů).

Nová definice ekologické újmy je problematická svou technicistní povahou. Za problematický považujeme odkaz na podzákoné předpisy definující koncentrace tzv. prioritních látek. Vzniká tak poměrně vysoká míra právní nejistoty na straně adresátů právních norem, kdy může být v zásadě kdykoliv téměř jakákoliv látka podzákoným předpisem zařazena na příslušný seznam, přičemž takto může docházet ke vzniku stavu ekologické újmy přímo ze zákona, aniž by došlo k materiálnímu posouzení, zde daný stav skutečně reálnou újmu pro životní prostředí představuje.

Pokud by navrhovaná nová definice ekologické újmy zůstala zachována, **považujeme za nezbytné, aby byly doplněny mechanismy posilující právní jistotu adresátů právní normy**, a to zejm. v tom ohledu, aby si adresát normy mohl být jist, že jestliže v určité době nakládal či nakládá se sledovanými látkami zákonným způsobem, nebude taková zákonná činnost v budoucnu označena za ekologickou újmu, resp. její příčinu. Navrhovaná definice zasahuje do právní jistoty zejm. zavedením pojmu „jiné činnosti“ vedle havárie. Budoucí „jiná činnost“ např. legální stavební činnost na území, kde se dříve legálně nakládalo se sledovanými látkami v dané době platných limitech, by tak mohla automaticky zakládat stav ekologické újmy.

Shrnutí:

Redefinice ekologické újmy není žádoucí, protože současný stav představuje úplnou a řádnou transpozici příslušné směrnice, přičemž aplikační obtíže je možné překlenout správným výkladem stávající právní normy. Redefinice ekologické újmy vnáší do právního řádu právní nejistotu pro adresáty normy. Navrhovaná právní úprava navíc přináší další zvyšování nákladů na výkon veřejné správy a snižuje konkurenceschopnost ČR zaváděním nových administrativních povinností pro podnikatelský sektor v podobě povinných hlášení do databáze MŽP.

Tato připomínka je zásadní.

4. K materiálu obecně a nedostatečné RIA

Požadujeme přepracovat Zprávu RIA, která není dostatečně zpracována z hlediska dopadů na podnikatelské prostředí. Je např. navrženo, že v případě provozovatelů s desítkami provozoven, kteří mohou způsobit škodu, jejíž náprava si vyžádá náklady vyšší než 20 000 000 Kč a dosud plní povinnosti finančního zajištění prostřednictvím registrace v Programu EMAS nebo mají certifikaci podle ČSN EN ISO 14000, bude třeba ve smyslu příslušného nařízení vlády zpracovat podrobné hodnocení rizik, což s sebou přinese významné navýšení nákladů. S tím zásadně nesouhlasíme (viz konkrétní připomínky). RIA tuto situaci nehodnotí dostatečně.

Návrh rovněž opět povede k dalšímu navýšování počtu úředníků. V cíli návrhu zákona je již poněkoliaké používán odkaz na případ Bečva. Namísto zjednaní nápravy neschopnosti příslušných orgánů dodržet správný postup a vynucovat současnou legislativu při vyšetření havárie je opět použit princip „kolektivní viny“, kdy dojde mj. k navýšení počtu úředníků, kteří budou řídit, resp. kontrolovat navýšenou agendu u provozovatelů. Paralela k novele vodního zákona je nabíledni. Jedná se o alibistický přístup, který ovšem reálně životní prostředí neochrání. Firmy, kterých se zákon týká, již dnes mají zpravidla systémy na identifikaci rizik a prevenci havárií. Jen se se vyvíjí další formuláře a databáze pro další úředníky. **Je třeba se naopak soustředit na vymáhání současné legislativy, na což ale překladatel zřejmě rezignuje.**

V rámci zhodnocení je v rozporu popis v kapitole 2. Cíl návrhu zákona, kde se říká:

*„Novelizace si klade za cíl **zajistit zdroje financování v případě potřeby řešení ekologické újmy jak na straně provozovatelů, tak na straně veřejných orgánů**“.*

a vyhodnocení dopadů v kapitole 3.3 **Dopady na podnikatelské prostředí**, kde se říká:

„Administrativní zátěž spojená s novou povinností zasílat Hodnocení rizik na straně provozovatele do elektronického systému provozovaného ministerstvem, odhad cca 1 pracovní den na převedení do elektronického formuláře, jednorázové náklady cca 2 tis. Kč/subjekt.“

Vyhodnocení, že zajištění financování neznamena pro provozovatele žádní náklady, je nepravdivé. Navrhovatel by měl v souladu s legislativními pravidly doplnit informace o nákladech, které zatíží provozovatele v souvislosti s nově vzniklými povinnostmi včetně např. pojištění pro případ ekologické újmy.

Co se týče administrativní zátěže spojené s novou povinností zasílat hodnocení do elektronického systému (2 000 Kč/subjekt), s níž také zásadně nesouhlasíme (viz konkrétní připomínky), je třeba dále **potřeba upozornit, že hlavní administrativní zátěž bude spočívat v pořízení vlastního podrobného hodnocení a vyčíslení finančního zajištění**, jehož zpracování je bez součinnosti se sanačními společnostmi takřka vyloučeno. S ohledem na rozsah těchto hodnocení lze předpokládat **náklady v desítkách až stovkách tisíc korun na jednu provozovnu** (podle rozsahu používání závadných látek a expozici území). Je také **předpokládána významná časová náročnost**, která pro provozovatele většího počtu provozních jednotek vyžádá období na zpracování delší než jeden rok.

Tato připomínka je zásadní.

5. Ke Zprávě RIA – připomínky týkající se zejm. sanací

Část 3.1 – Nesouhlasíme s tvrzením, že navrhovaná změna zákona přinese snížení finanční zátěže na řešení již evidovaných sanací, protože zajistí jejich rychlejší řešení.

Odůvodnění:

Návrhy nijak neřeší již evidované sanace resp. Staré ekologické zátěže. Pro prosazení novelizace je tak použita chybná argumentace.

Část 3.1 – Odhadované náklady na elektronizaci agendy na MŽP ve výši 300 – 700 tis. Kč se zdají být silně podhodnocené.

Odůvodnění:

Pokud má vzniknout nový celostátní systém na evidenci rizik ekologické újmy s dálkovým přístupem, zdají se být odhadované náklady příliš nízké.

Část 1.1.1, odst. 3 – Nesouhlasíme s vypuštěním přívlastku „měřitelná“ – právě jen měřitelné ukazatele jsou prokazatelné. Navíc text v této zprávě je naopak v rozporu s textem novely.

Odůvodnění:

Text je v rozporu s textem novely.

Část 1.1.1, odst. 5 a 6 – Chybí zásadní data, kolik kontaminovaných míst ročně přibývá a zda je to opravdu závažný problém, který je třeba řešit. Je uváděn argument, že je v ČR více jak 10 000 kontaminovaných míst. Zpráva už ale neuvádí, že naprostá většina z nich pochází z období před rokem 1989. Dále se argumentuje, že novela zákona zabrání vzniku dalších kontaminovaných míst.

Odůvodnění:

Pro podporu novely musí být použita aktuální a relevantní data. Z návrhu novely nijak nevyplývá, že by tato novela mohla nějak zabránit vzniku „nových“ ekologických zátěží.

Část 2.2.1.1 – hodnocení rizika korupce je hodnoceno za stávajícího stavu legislativy jako vysoké. Nejsou však předložena žádná data – počty korupčních kauz souvisejících s tímto zákonem.

Odůvodnění:

Pro podporu novely musí být použita aktuální a relevantní data.

Část 2.2.2 – vyhodnocení nákladů a přínosů – Nesouhlasíme s tvrzením, že novela přinese rychlejší sanace.

Odůvodnění:

Z materiálu není zřejmé, jak novela zákona urychlí provádění sanačních prací.

Tato připomínka je zásadní.

6. K důvodové zprávě

BOD G – Nesouhlasíme s hodnocením, že finanční dopad na podnikatelské prostředí ČR bude minimální.

Odůvodnění:

Viz předchozí připomínky. Jsou zohledněny pouze náklady na digitalizaci hodnocení rizik. Nejsou zde ale uvažovány náklady na provedení aktualizace hodnocení rizik po změně základních definic. Rovněž nejsou

zahrnuty náklady na zpracování podrobného hodnocení rizika a finanční zajištění, které doposud subjekty s certifikátem ISO nebo EMAS nemusely mít. Celkově se jedná o další finanční a byrokratickou zátěž podnikatelské sféry a mělo by to být před přijetím novely řádně vyhodnoceno. Subjekty s platnou certifikací se prokazatelně věnují prevenci vzniku mimořádných událostí – aktuální provozní dokumentace, nácvik řešení havarijních situací, zabezpečení závadných látek, používání méně nebezpečných látek, školení zaměstnanců, stanovení zodpovědností apod. Nutnost zavedení nových povinností pro subjekty s certifikací není podloženo daty – chybí např. informace, kolik subjektů s certifikací v posledních 3 letech způsobilo ekologickou újmu, a kolik jich bylo bez certifikace.

BOD F – Nesouhlasíme s hodnocením, že navrhovaná úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

Odůvodnění:

Jednotný systém evidence ekologických rizik může být po napadení hackery cenným zdrojem informací jak pro teroristické organizace, tak pro nepřátelské státy.

BOD 11 - Nesouhlasíme s tvrzením, že nalezené znečištění v blízkosti zařízení provozovatele je důkazem, že je provozovatel původcem tohoto znečištění.

Odůvodnění:

Znečištění může pocházet od jiného subjektu.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

7. K § 2 písm. a) body 1. a 2.

Zásadně nesouhlasíme s navrženou změnou (rozšířením) definice ekologické újmy – požadujeme vypuštění novelizačního bodu.

Odůvodnění:

Připomínka navazuje na výše uvedenou obecnou připomínku č. 1, tedy jedná se o konkrétní případ nedůvodného zpřísnování právní úpravy.

Považujeme důvody, které uvádí předkladatel za vnitřně nekonzistentní. Na jednu stranu uvádí, že potřeba úpravy je odůvodněna potřebou jednoznačně oddělit přestupky na úseku složkových zákonů od přestupků podle ZEU s tím, že ZEU se má týkat jen „nejzávažnějších případů ekologických újem“, zároveň je však navrhována úprava, která směřuje k úplnému opaku a podřazuje pod ekologickou újmu i přestupky zasahující nejen celorepublikově významné případy, ale rovněž případy místní úrovně. Domníváme se, že předmětná nekonzistentnost jen potvrzuje, že neexistuje žádný koncepčně odůvodněný reálný zájem na úpravě a považujeme ji proto za zbytečnou.

Tato připomínka je zásadní.

8. K § 2 písm. a) bod 2 písm. a) a b)

Pokud nedojde k vypuštění úpravy v návaznosti na předchozí připomínku, je u novelizačního bodu č. 1 **nutné vypustit v navrženém znění § 2 písm. a) bod 2. písm. a) a b) slova „nebo jiné činnosti“:**

„a) situace, kdy v důsledku havárie ~~nebo jiné činnosti~~ dojde k překročení nejvyšších přípustných koncentrací prioritních látek uvedených ve zvláštním právním předpise⁵²⁾,

b) situace, kdy v důsledku havárie ~~nebo jiné činnosti~~ způsobené látkami uvedenými ve zvláštním právním předpise⁵³⁾ dojde k významnému úhynu ryb nebo dalších vodních organismů,“

Odůvodnění:

Nesouhlasíme s rozšířením definice ekologické újmy na „jiné činnosti“. Tento termín není přesně definován. Vzhledem k tomu, že řadě provozovatelů nemusí být známa aktuální situace v povrchových vodách, bude docházet k situaci, kdy provozovatel svou běžnou činností (byť vypouštěním v rámci stanovených limitů) způsobí ekologickou újmu a to jen v důsledku toho, že v toku nad ním řada provozovatelů provádí obdobné činnosti za stejných nebo třeba i horších podmínek vypouštění. Zákon o ekologické újmě by měl být aplikován tak, jak je popsáno v RIA v kapitole 2. Cíl návrhu zákona, tedy „při vzniku krizových událostí se zásadním negativním dopadem na životní prostředí“.

Tato připomínka je zásadní.

9. K § 2 odst. 2

Navrhujeme následující **doplnění** textu (pozn.: návrh doplnění je v celém dokumentu vždy vyznačen **tučně a podtrženě**):

„2. podzemních nebo povrchových vodách včetně přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod⁵⁾, která má nepříznivý účinek na ekologický, chemický nebo množství stav vody nebo na její ekologický potenciál, s výjimkou nepříznivých účinků v případech stanovených podle § 23a odst. 4 a 7 vodního zákona⁶⁾ nebo závažné zhoršení nebo ohrožení jakosti vod nebo vodních zdrojů, a to

- a) situace, kdy v důsledku havárie nebo jiné činnosti dojde k **významnému** překročení nejvyšších přípustných koncentrací prioritních látek uvedených ve zvláštním právním předpise⁵²⁾,*
- b) situace, kdy v důsledku havárie nebo jiné činnosti způsobené látkami uvedenými ve zvláštním právním předpise⁵³⁾ dojde k významnému úhynu ryb nebo dalších vodních organismů,*
- c) **prokazatelné** ohrožení zdrojů pitných vod podle zvláštního právního předpisu⁵⁴⁾,*
- d) **prokazatelné** ohrožení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod⁵⁾*
- e) **prokazatelné** ohrožení ekologického stavu povrchových vod využívaných ke koupání⁵⁵⁾, nebo*
- f) situace, kdy snížením vydatnosti vodního útvaru⁵⁶⁾ dojde k významnému úhynu ryb nebo dalších vodních organismů, nebo“*

Odůvodnění:

Nelze každé, byť zanedbatelné překročení koncentrace prioritních látek bez dalšího považovat za ekologickou havárii. Zákon musí akceptovat možnost drobných krátkodobých odchylek bez takto radikálních řešení. Totožně nelze zákon vztahovat na každá potenciální neprokázaná ohrožení. Taková právní úprava by byla nástrojem zneužití práva. Případné ohrožení vždy musí být prokazatelné a prokázané. Nelze opomenout právní úpravu jednotlivých složkových zákonů a řešení případného porušení povinností dle složkových zákonů na úseku ochrany ŽP.

Navrhovaná úprava textu koresponduje s důvodovou zprávou, která uvádí „...Naopak ekologické újmy v širším slova smyslu (tedy spíše „škodlivé události“) nedosahující intenzity závažnosti ekologické újmy podle tohoto zákona by měly být řešeny podle složkových právních předpisů“

Tato připomínka je zásadní.

10. K § 2 odst. 2, písm. b)

Požadujeme přesně dodefinovat významný úhyn ryb. Např. % populace apod.

Odůvodnění:

Je nutné jasně definovat, co znamená významný úhyn ryb.

Tato připomínka je zásadní.

11. K § 6 odst. 1 (novelizační bod 8)

Požadujeme novelizační bod vypustit bez náhrady.

Odůvodnění:

V § 6 odst. 1 se hovoří o provozovateli „jehož provozní činnost může mít vliv na vznik hrozby“ – opět jde o neúměrně širokou a neurčitou textaci, která v podstatě pomíjí nutnost příčinné souvislosti mezi provozní činností a vznikem hrozby.

V návaznosti na navrhovanou úpravu definice v § 2 by totiž bylo z navržené textace možné dovodit, že někteří provozovatelé budou v režimu „bezprostředně hrozící ekologické újmy“ v podstatě trvale. Ochrana vod by v tomto případě ovšem neměla být řešena v rámci zákona o ekologické újmě, ale v režimu zákona o vodách a povolování nakládání s vodami.

Není jasné, jak se v případě překročení nejvyšší přípustné koncentrace prioritní látky provozovatel dozví o bezprostředně hrozící újmě. Uvedené paragrafy dostávají při rozšíření definice v § 2 úplně nový administrativní rozměr.

Tato připomínka je zásadní.

12. K § 6 odst. 5 a § 7 odst. 6

Požadujeme postavit na jisto kompetence k provedení nápravných opatření.

Odůvodnění:

Navržená změna textu zakotvuje volitelnost provedení nápravných opatření příslušným orgánem. Může tedy nastat situace, že ani provozovatel ani příslušný orgán opatření neprovedou a dojde k ekologické újmě, resp. nebudou provedena nápravná opatření. Zodpovědnosti musí být stanoveny naprosto jasně, jinak hrozí nebezpečí z prodlení.

Tato připomínka je zásadní.

13.K § 6 a § 7

Není jasné, jak se v případě překročení nejvyšší přípustné koncentrace prioritní látky provozovatel dozví o bezprostředně hrozící újmě. Uvedené paragrafy dostávají při rozšíření definice v § 2 úplně nový administrativní rozměr.

Odůvodnění:

V návaznosti na navrhovanou úpravu definice v § 2 lze vyvozovat, že někteří provozovatelé budou v režimu „bezprostředně hrozící ekologické újmy“ v podstatě trvale. Ochrana vod by v tomto případě ovšem neměla být řešena v rámci zákona o ekologické újmě, ale v režimu zákona o vodách a povolování nakládání s vodami.

Podpůrný argument pro připomínku k § 2 výše.

Tato připomínka je zásadní.

14.K § 8 odst. 1. a 2.

Žádáme v § 8 odst. 1 písm. b) vyškrtnout, respektive přeformulovat odst. 1 (a následně zrušit odst. 2) takto:

„(1) Řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření zahájí příslušný orgán

a) na návrh osoby uvedené v odstavci 2, pokud jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 3, nebo

a) na návrh osoby fyzické nebo právnické osoby, která je ekologickou újmou přímo dotčena nebo u níž je takové dotčení pravděpodobné, pokud jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 3, nebo

b) z moci úřední, jakmile se dozví o skutečnosti, která nasvědčuje tomu, že mohlo dojít k ekologické újmě nebo pokud bezprostředně hrozí její vznik a současně je ze zjištěných skutečností příslušnému orgánu zřejmé, kdo je provozovatel podle § 6 odst. 1 nebo § 7 odst. 1.

~~*(2) Návrh na uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření může podat*~~

~~*a) fyzická nebo právnická osoba, která je ekologickou újmou dotčena nebo u níž je takové dotčení pravděpodobné, nebo*~~

~~*b) právnická osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost.“*~~

Další odstavce se přečíslojí.

Odůvodnění:

V rámci zkušeností s řadou dalších agend považujeme za nezodpovědné přisoudit povinnost zahájení řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření na základě návrhu osob uvedených v § 8 odst. 2 písm. b). Již v současné době čelí řada provozovatelů často šikanóznímu jednání ze strany některých právnických osob splňujících definici navrženou v bodě b), a tudíž lze očekávat, že budou úspěšně implementovat do svých praktik i tuto agendu. Považujeme tuto úpravu za nebezpečnou i pro příslušné úřady, které budou muset přezkoumávat podané podněty, analyzovat jejich přípustnost pro zahájení řízení a vyvíjet další činnosti s případným řízením spojené. Naopak při zahájení z moci úřední může příslušný úřad vzít v úvahu podněty v podstatě od kohokoliv a nelze tedy říci, že by osoby uvedené v bodě b) byl kráceny ve svých právech starat se o dobrý stav ŽP.

Tato připomínka je zásadní.

15. K § 8 odst. 3

Žádáme tento odstavec doplnit o slovní spojení „a prokazatelně“.

*„(3) Návrh na uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření musí kromě obecných náležitostí podle správního řádu obsahovat **podrobné** informace, ze kterých je patrné, že došlo k ekologické újmě nebo že taková újma bezprostředně **a prokazatelně** hrozí, a kdo je provozovatelem,.....“*

Odůvodnění:

Ministerstvo životního prostředí opakovaně neodůvodněně při jakékoliv novelizaci právních předpisů na úseku práva životního prostředí otvírá diskuzi o úpravě účastenství spolků a umožňuje spolkům být účastníky řízení bez dalšího zdůvodnění takové úpravy. Důvodová zpráva k návrhu novelizace důvody pro úpravu účastenství spolků neobsahuje.

Respektujeme činnost spolků na úseku práva životního prostředí, která je dostatečně právně ukotvena v možnosti podávat podněty dle správního řádu a účastenství v řízení pak obsaženo v zákoně o ochraně přírody a krajiny, případně dalších složkových zákonech a zákoně o posuzování vlivů na životní prostředí. V prostředí právního státu nelze neodůvodněně umožňovat spolkům účastenství v řízení bez dalšího. Ochrana životního prostředí, kontrola nad dodržováním právních předpisů na úseku práva ŽP, preventivní, nápravná a sankční opatření jsou v kompetenci správních orgánů, nikoliv subjektů soukromého práva.

Účastenství v řízení fyzických a právnických osob musí být dle principů správního práva odvozováno od přímé a prokazatelné dotčenosti takových práv, nikoliv pravděpodobnosti dotčení. Takový princip by byl v rozporu s obecnými zásadami správního práva. Považujeme proto za nezbytné posílit potřebnou odbornost návrhu tak, aby byly eliminovány ty podněty, které mají jiný než environmentální zájem.

Tato připomínka je zásadní.

16.K § 8 odst. 4.

Požadujeme tento odstavec vyškrtnout.

„(4) Osoby uvedené v odstavci 2 jsou oprávněny předložit příslušnému orgánu vyjádření související s případy ekologické újmy nebo s bezprostřední hrozbou jejího vzniku, jichž jsou si vědomy, a to i tehdy, pokud návrh podle odstavce 1 písm. a) nepodaly.“

Stejně odůvodnění jako u § 8 odst. 1. a 2.:

Již v současné době čelí řada provozovatelů často šikanóznímu jednání ze strany některých právnických osob splňujících definici navrženou v odstavci 2 bodě b), a tudíž lze očekávat, že budou úspěšně implementovat do svých praktik i tuto agendu. Považujeme tuto úpravu za nebezpečnou i pro příslušné úřady, které budou muset přezkoumávat podané podněty, analyzovat jejich přípustnost pro zahájení řízení a vyvíjet další činnosti s případným řízením spojené. Naopak při zahájení z moci úřední může příslušný úřad vzít v úvahu podněty v podstatě od kohokoliv a nelze tedy říci, že by osoby uvedené v bodě b) byl kráceny ve svých právech starat se o dobrý stav ŽP.

Tato připomínka je zásadní.

17.K § 8 odst. 6. a 7.

Požadujeme tyto odstavce vyškrtnout.

~~„(6) Osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) mohou požádat příslušný orgán, aby byly po dobu 1 roku ode dne podání žádosti bez zbytečného odkladu písemně informovány o každém zahájeném řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření. Tato žádost musí být místně specifikována a lze ji podávat opakovaně.~~

~~(7) Osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) jsou účastníky řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatřeních, pokud písemně oznámí příslušnému orgánu svou účast do 8 dnů ode dne,
a) kdy jim byla doručena informace o zahájeném řízení podle odstavce 6, nebo
b) kdy byla informace o zahájení řízení zveřejněna na portálu veřejné správy.“~~

Stejně odůvodnění jako u § 8 odst. 1. a 2.:

Již v současné době čelí řada provozovatelů často šikanóznímu jednání ze strany některých právnických osob splňujících definici navrženou v odstavci 2 bodě b), a tudíž lze očekávat, že budou úspěšně implementovat do svých praktik i tuto agendu. Považujeme tuto úpravu za nebezpečnou i pro příslušné úřady, které budou muset přezkoumávat podané podněty, analyzovat jejich přípustnost pro zahájení řízení a vyvíjet další činnosti s případným řízením spojené. Naopak při zahájení z moci úřední může příslušný úřad vzít v úvahu podněty v podstatě od kohokoliv a nelze tedy říci, že by osoby uvedené v bodě b) byl kráceny ve svých právech starat se o dobrý stav ŽP.

Tato připomínka je zásadní.

18. K § 9 odst. 1 (novelizační bod 12)

Požadujeme novelizační bod vypustit bez náhrady.

Odůvodnění:

V návrhu spatřujeme zejména značné rozšíření pravomocí správních orgánů – jak rozšířením o hrozby, tak rozšířením možnosti dávat pokyny. Toto se nám jeví jako neúměrné, když návrh zároveň předpokládá možnost rozhodnutí o preventivních či nápravných opatřeních vydáním rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení.

Tato připomínka je zásadní.

19.K § 10 odst. 1 a k § 17 odst. 6

Požadujeme závazné stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny nahradit **vyjádřením v případech**, kdy příslušný orgán shledá v konkrétní situaci takové podkladové vyjádření potřebným. Text navrhujeme upravit následovně:

~~„V řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření k předcházení nebo nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo přírodních stanovištích si příslušný orgán **může vyžádat** vyžádá **vyjádření** závazné stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „Agentura ochrany přírody a krajiny“) nebo příslušné správy národního parku, k posouzení významnosti účinků na chráněné druhy a přírodní stanoviště včetně případného návrhu preventivních~~

a nápravných opatření.“

Ve vazbě na navrhovanou úpravu § 10 odst. 1), dále navrhujeme úpravu nově vkládaného odst. 6 § 17 zákona:

„Agentura ochrany přírody a krajiny na celém území České republiky, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem a mimo území Chráněné krajinné oblasti Šumava a Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle zákona o ochraně přírody a krajiny⁵⁷⁾ vydávají na základě požadavku příslušného orgánu ~~závazné stanovisko~~ **vyjádření** podle § 10 odst. 1. ~~Závazné stanovisko~~ **Vyjádření** bude vydáno do 90 dnů ode dne, kdy bylo o vydání ~~závazného stanoviska~~ **vyjádření** požádáno.“

Odůvodnění:

Vypuštění výjimky povinnosti finančního zajištění pro provozovatele, který je současně registrován v Programu EMAS nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování do tohoto programu, nebo má certifikovaný systém environmentálního řízení uznaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné k získání této certifikace, považujeme za významnou komplikaci pro podnikání v ČR a za zcela nadbytečnou zátěž. Např. zavedení systému environmentálního managementu je dostatečnou zárukou vysokého standardu ochrany ŽP v daném podniku a vysokého standardu nastavených preventivních a protihavarijních opatření. (Dokumenty hodnocení ekologické újmy jsou pravidelně vyžadovány auditory při kontrolních auditech IMS).

Dále, povinnost držet finanční rezervu představuje další ekonomickou zátěž pro podniky, které jsou už stejně chráněny pojistkou na škody způsobené provozem.

Navrhovaná úprava odstraní neodůvodněné průtahy v řízení v případě, kdy příslušný orgán bude mít dostatek podkladových materiálů a odborných znalostí k rozhodnutí o věci bez podkladového vyjádření AOPK. Současně změnou formy ze závazného stanoviska na vyjádření bude zachována rozhodovací pravomoc příslušného orgánu se od obsahu vyjádření odchýlit. V praxi se ukazuje, že cesta závazných stanovisek není pro rozhodování ve věci zcela správná, způsobuje neřešitelnost situací a průtahy v řízení.

Tato připomínka je zásadní.

20. K § 14 odst. 2

Požadujeme odstavec zcela vypustit bez náhrady.

Odůvodnění:

Důvodová zpráva naznačuje, že hodnocení rizik je při současném nastavení zpracováváno v podstatě „do šuplíku“, a proto je nezbytné zavést pro ně tuto ohlašovací a evidenční povinnost. Taková teze je ale mylná, jelikož hodnocení rizik je samozřejmě provozovateli řádně a v souladu se zákonem zpracováváno a správní orgány je mohou kontrolovat a v praxi kontrolují v rámci výkonu své kontrolní činnosti.

Nová povinnost zaslat hodnocení rizik jednotlivých provozních činností (a to i při každé sebemenší změně) do elektronického systému MŽP opět výrazně zvyšuje administrativní zátěž provozovatelů a je v rozporu s proklamací vlády ohledně snižování byrokracie.

Za nesplnění nové povinnosti má být navíc uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč. Kromě nárůstu byrokracie to tedy bude znamenat další možnost perzekuce ze strany orgánů státní správy. U větších podniků (především

u těch s větším počtem provozů) se může jednat až o stovky prováděných hodnocení, resp. jejich aktualizací, a o novou agendu tyto neustále po každé (i drobné) změně pod hrozbou sankcí zasílat do registru. Není ani uvedeno, zda a do kdy by se mělo do systému nahrát již dříve zpracované základní hodnocení rizik.

Tato připomínka je zásadní.

21.K § 14 odst. 4 (původní § 14 odst. 3).

Nesouhlasíme s navrhovanou úpravou původního odstavce 3 a požadujeme jeho znění zachovat (vč. související poznámky):

„(4) Finanční zajištění není povinen zabezpečit provozovatel, který prokáže na základě hodnocení rizik, že provozní činností může způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč.

(4) Finanční zajištění není povinen zabezpečit provozovatel, který prokáže na základě hodnocení rizik, že provozní činností může způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč, nebo ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady vyšší než 20 000 000 Kč a provozovatel je současně registrován v Programu EMAS¹⁸⁾ nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování do tohoto programu, nebo má certifikovaný systém environmentálního řízení uznaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné k získání této certifikace.

¹⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001 ze dne 19. března 2001 o dobrovolné účasti organizací v systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS).“

Odůvodnění:

Navrhovatel se v Důvodové zprávě odvolává na pochybnosti ze strany „odborné veřejnosti“:

„zda skutečnost, že má provozovatel zaveden systém EMAS či certifikaci ISO dává záruku, že provozovatel zpracoval hodnocení vlivů odpovídající požadavkům zákona o ekologické újmě (a nařízení vlády č. 295/2011 Sb.) a disponuje finančním zajištěním (např. pojištěním), na základě kterého pokryje i náklady na nápravu ekologické újmy podle zákona o ekologické újmě. V případě, že by tito provozovatelé nezpracovávali hodnocení rizik, nevztahovala by se na ně ani povinnost zasílat toto hodnocení do databáze, viz bod 16, a ČIŽP by tak ztratila nad jejich činností do jisté míry kontrolu.“

Není jasné, kdo je ona „odborná veřejnost“ a proč je jejím pochybám přikládán takový význam?

Povinnost zpracovat hodnocení rizik je jednoznačně dána ve stávající právní úpravě – jak v zákoně, tak v nařízení vlády č. 295/2011 Sb. Jsou-li tedy pochybnosti o jeho zpracování, lze řešit postupem pro porušení povinností dle navrhovaného §19 odst. 1 písmene f).

Celá úprava se tedy netýká hodnocení rizik, ale jen finančního zabezpečení. Úprava tohoto paragrafu vyvolá potřebu jednání s pojišťovnami a prověření stávajících pojistných smluv, případně jejich přeformulování. Jednoznačně se domníváme, že toto vyvolá významné dodatečné náklady pro dotčená zařízení, které je třeba případně komentovat/doplňit do RIA (v tuto chvíli RIA zcela chybně předpokládá nulové související náklady).

Tato připomínka je zásadní.

22. K § 19 odst. 1 písm. f)

V textu chybí, že se povinnosti v tomto bodu mj. netýkají těch provozovatelů, kteří už základní hodnocení rizik mají zpracováno. Žádáme doplnit.

Zároveň z nového znění neznáme lhůtu pro zpracování u provozovatelů, kteří ještě nemají základní hodnocení rizik – spojeno s § 14 odst. (1).

Tato připomínka je zásadní.

23. K § 21 odst. 5 (novelizační bod 31)

Požadujeme novelizační bod vypustit bez náhrady.

Odůvodnění:

Jedná se o zcela nesystémové ustanovení, které vybočuje z rozdělení kompetencí dle zákona, nesystematicky vyčleňuje úzkou skupinu dopadů a následků, a není ani způsobilé být zařazeno v rámci řádné systematiky zákona.

Není zřejmé, o jaké „odborné subjekty“ se má v daném případě jednat, jaká kompetence jim je svěřena či jakou roli má jejich vyjádření hrát. Nadto je ustanovení nadbytečné, jelikož správní orgány budou v každém případě povinny v souladu se zásadou materiální pravdy zjistit skutečný stav věci.

Tato připomínka je zásadní.

24. K sazbám pokut (novelizační bod 26)

Požadujeme novelizační bod vypustit bez náhrady.

Odůvodnění:

Jedná se o další zpřísnování, které není vyžadováno např. s ohledem na nedostatečnou efektivitu vynucování povinností dle směrnice – viz obecné připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

25. K Čl. V bodu 1

Požadujeme nahradit číslovku „12“ číslovkou „30“.

Odůvodnění:

Pro provozovatele vyššího počtu provozních jednotek bude třeba delší časové období pro zajištění zpracování podrobného hodnocení rizik. V případě externího zpracování může být omezujícím časovým kritériem i povinnost soutěžit zpracovatele podle zákona o zadávání veřejných zakázek a rovněž (ne)dostatek odborných kapacit na trhu.

Tato připomínka je zásadní.